

STUDENTEN WEEKBLAD

REDACTEUREN:

MEJ. G. F. M. J. VAN GELDER, A. J. ODINOT, P. K. VAN MEURS, G. NAEFF,
E. J. GRATAMA SZN., B. D. H. TELLEGEN, MEJ. E. G. F. W. VAES.

VAST MEDEWERKER VOOR DE RUBRIEK MUZIEK: C. C. J. DE L'ESPINASSE.
ORGAAN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR STUDIEBELANGEN.

19e JAARGANG.
No. 8.

DONDERDAG
23 NOV. 1916.

DIT BLAD VERSCHIJNT DONDERDAGS, BEHALVE IN
DE VACANTIËN. DE ABONNEMENTSPRIJS IS f 4.—,
BIJ VOORUITBETALING f 3,50 PER JAAR. DE JAAR-
GANG LOOPT VAN 1 OCTOBER TOT 30 SEPTEMBER.
DE PRIJS DER ADVERTENTIËN IS 12½ CTS. PER REGEL.

TECHNISCHE BOEK-
HANDEL EN DRUKKERIJ
J. WALTMAN JR., DELFT

INZENDINGEN TE BEZORGEN VOOR
MAANDAGMIDDAG 4 UUR AAN HET
REDACTIE-ADRES: KOORNMARKT 62

BERICHT.

Toegetroeden tot de Redactie:

Mejuffrouw E. G. F. W. VAES.

Inhoud.

Gedachten en Gedichten.

Verslag van het kollege van prof. Tip, dosent in de Ned. taal
en letterkunde, door A. E. Cohen.
Zaterdagavondgedachten, door T.
Hagewinde, door A. F.
Avond, door A. F.

Vereenigingsleven.

N. C. S. V. Verslag vergadering, door N. T. K.
Electrotechnische Vereeniging. Verslag lezing, door J. S.

Ingezonden.

Verbazing, door S.
Antwoord aan den heer A. J. Odinet, door J. Hoogendijk Jr.
Aan den heer J. Hoogendijk Jr., door A. J. Odinet.
Over S.W.-Belletrie van den heer Paardekooper, door B. D. H.
Tellegen.

Ontvangen boekwerken.

Technische Hoogeschool.

Vervolg Nieuw-Ingeschrevenen. 1916-17.
Begin van Colleges en Oefeningen.
Mededeelingen.

Mededeelingen.

Correspondentie.

Adresveranderingen.

Agenda.

GEDACHTEN EN GEDICHTEN.

Verslag van het kollege van prof. TIP, dosent
in de Ned. taal en letterkunde,

(profetisch medium: de heer PAARDEKOPER).

DRAMADAN, 11/11 1953.

Aanwezige mensen!

De laatste maal hebben wij besproken de edelste en meest
humane schrijver uit de 19e eeuw: Jeromius van Alphen.

Van zijn vaerzen, die van een ideale eenvoud getuigen,
wil ik nog even in herinnering brengen de twee meest
beroemde: „Jantje zag eens pruimen hangen” en „Kornelis
had een glas gebroken”. Het grieft mij na de behandeling
van hem, die uitmuntte door zijn eenvoud en kinderlijke
stijl, op zoveel onwaardiger mannen uw aandacht te moeten
vestigen. Helaas! het is noodzakelijk ook deze zwarte periode
uit de Nederlandsche letterkunde onder uw ogen te brengen
en we zullen ze zo spoedig mogelijk trachten te doorlopen.

In de eerste plaats de rebel en oproerkraaier Multatuli,
die zelfs met zijn alles vandaliserende pen het enige goede
werk van die tijd waagde te ontheiligen. Ik bedoel het
drama „Glorioso” van een onbekend schrijver, dat ik als
voorloper van onze hoogstaande tijd tenzèerste in uw be-
langstelling aanbeveel.

Voorts waren er mannen als Kloos, Perk, ikken op stelten,
die in navolging van enige prullen uit de engelse literatuur

hun eigen gevoel, verbeeld U: *hun eigen gevoelens*, spontaan
in een vorm gooiden, die het oor weldadig aandeed. Of een
gewoon mens bijv. een straatveger er niet bij kon met zijn
hersens, dat vroegen die eigenwijze heren zich helemaal
niet af. Als grote curiositeit vermeld ik nog, dat een dichter
zijn intiemste gevoelens boekstaafde en niet schroomde, om
wat zijn hart hem ingaf, spontaan neer te schrijven. Zeker
dame, de naam is te onbelangrijk om er U mee te ver-
moeden, heeft in haar gedichten zoveel „geweend” dat het
waswater van haar zakdoeken voor de zoutfabrikage in
aanmerking kwam.

Van de critici wil ik noemen Lodewijk v. Deysse, die
zijn tijdgenoten de huid vol schold in een taaltje, waarvoor
een fatsoenlike keukenmeid zich schamen zou.

Hiermee heb ik U een kort overzicht gegeven van deze
klungelperiode en wil ik het nu nog hebben over de over-
gangstijd en enige voorbeelden van de hedendaagse kunst
met U bespreken. Ik kom dus aan de wereldschokkende
gebeurtenis. Ziet hier mijne heren: hier is nog een exem-
plaar van het S. W. uit het jaar 1916, het enige nog be-
staande, waarin Paardekooper als jongeling van 17 jaren
zich losscheurt van de bestaande vreeselijke begrippen en
waarin hij de zege van het humanisme en van het drama
aankondigt. In dit gewicht-dokument zegt hij zijn steun
en krachtige medewerking toe aan het tot stand brengen
van de ommekeer ten goede en de tijd heeft zijn bewering
niet gelogenstraft.

Tenslotte enige van de beste voortbrengselen van de
Paardekooperiaanse kunst:

Het volgende getuigend van grote eenvoud en praktische zin

Handen wast men in water
En gebruikt daarbij een stuk zeep
Na een bal heeft men een kater
In een zure haring zit dan de kneep
Heeft men tenslotte een reuzen beer
Dan helpt wel weer de ouwe heer.

We voelen een vleug van humor door het geheel trekken
en ook de geestige sprong van water en kater op de ouwe
heer verdient de attentie.

Het volgend sonnet als dramaties prachtwerk:

SONNET!

Door het dichte woud sluipt
Een dolk in zijn hand
De grootste bandiet van het ganse land.

Een aardig lief meiske wandelt daar
En plukt er bloemetjes
De zon speelt op heur gouden haar.

Plots ziet ze verschrikt de boze man,
Bespeurt in zijn hand het wapen
Ze schrikt al, wat ze schrikken kan
En laat de bloemetjes kapen
Dan pakt hij beet heur gulden dos
En snijdt het af met zijn dolk
Bevrijd snelt zij door het bos
En stort zich in een kolk — — — —

Mijn heren een volgend maal zullen wij dit onderwerp
voortzetten.

A. E. COHEN.

Zaterdagavondgedachten.

Der Herbstwind tobt, die weiszen Wolken jagen
Mit Schwärmen wilder gänsen um die Wette.

November met echt November weer. De enkele schaatsliefhebber, die tengevolge van de barre koude der laatste dagen misschien al op vroeg ijs gehoopt mocht hebben, zag zich vandaag weer teleurgesteld. De straat was glad van de bevroren regen, zoodat enkele Delftsche bruggetjes nauwelijks zonder de hulp der leuning „bestegen” konden worden. Ik was blij, dat ik geen kar voor of achter mij had.

De hoop op ijs moet dus maar weer uitgesteld of vergeten worden; zij was ook wel al wat te voorbarig, al is er, door wie is mij niet bekend, voorspeld, dat nu een periode van strenge winters zou aanbreken, maar voorspellingen, behalve van de Parijsche waarzegster, komen meestal niet uit en men mag er, met het oog op de strijdende en niet strijdende militairen eigenlijk niet naar verlangen. Bovendien zullen dan vele examens in gevaar komen. Mijn repetitor, die het schaatsenrijden zoo goed als verleerd was, heeft met mij afgesproken, dat, als ik hem het weer leerde, hij voor mijn examen zou zorgen. Ik hoop, dat wij geen van beiden teleurgesteld worden.

Vanavond vierde de Novemberwind zijn sombere hoogtij, alle geluid voerde hij mee; zelfs de locomotieven hadden groote moeite om hun voorbijgaan aan de enkele lezers op de leeszaal van de S. P. kenbaar te maken.

In de beide haarden zong de wind zijn onbestemde wanhoop voor ons uit, maar niemand luisterde er naar, al is dit — 't klinkt vreemd — nooit vervelend. Toch wordt hij soms wel wat al te driest, als hij ook nog zijn weg zoekt door de voordeur en langs de trap naar boven komt. De kroeg moest voor den wind evenals voor de dames, maar op een dag in 't jaar geëmancipeerd zijn, dan natuurlijk, uit gepaste beleefdheid voor dezen laatste, niet op denzelfde.

Maar de goede wind maakt de leeszaal gezellig en dit zegt voor ons, die hier 's Zaterdags en 's Zondags moeten blijven, veel. Is er voor die twee dagen beter toevluchtsoord denkbaar? Gij, Hollander kent niet het lugubere en troosteloze Delft van de Zaterdagavond en het koude, doode, burgerlijke Delft op Zondag, wanneer bij daglicht de nette en fatsoenlijke bevolking naar de kerk tijgt, terwijl men persé in het buurhuis op een piano speelt en als het donker is, het eenige leven op de stille grachten gemaakt wordt door een troep joolende kerels en meiden, die waarschijnlijk — laat mij de nette burgerij niet kwetsen — niet tot deze laatste behooren, behalve dan natuurlijk de stoomtram, die geregeld ieder halfuur langs 't Oude Delft puft. Deze kweeling doorstaan wij alleen, die uit verder afgelegene streken van ons land komen, indien wij tenminste ook niet de stad uitgaan; ver weg van Delft wandelen en werken zijn de eenige bezigheden op Zondag, óf op de leeszaal zitten.

Vreemd is het, maar daar is de Zondagsrust in 't geheel niet vervelend, ja, werkt zelfs zeer mee tot een geheel bijzondere sfeer van intimiteit. Typisch is het, deze twee dagen vooral de Zaterdagavond betreffende feit, dat ze best door te komen zijn, als er voor de Zondagavond iets in 't vooruitzicht ligt. Wat zijn wij studenten — laat mij in alle bescheidenheid zeggen, wat ben ik toch nog kinderlijk!

Er is iets, wat niet slechts de redactieleden van het S.-W., maar zeker alle mannelijke studenten zeer zullen betreuren, namelijk, dat er van den kant der meisjesstudenten zoo weinig in 't S.-W. geschreven wordt, m. a. w., dat wij zoo weinig in 't openbaar haar meening te hooren krijgen — litterairwerk daargelaten, dat trouwens allicht zoo goed, zoo niet beter kan zijn, dan, wat in dezen tijd door de anderen geleverd wordt. Waar ligt dit aan? Dat gij het S.-W. niet of half leest, is niet als oorzaak waarschijnlijk, in aanmerking genomen de toch vaststaande grotere nauwgezetheid en toewijding van het vrouwelijk geslacht, om dezelfde rede evenmin een geringere belangstelling in 't algemeene studentenleven en dat gij geen meening zoudt bezitten, zal toch niemand durven aannemen. Het kan dus niets anders zijn dan beschroomdheid, om deze te uiten en bescheidenheid. Beide hebben zeker geen recht van bestaan. Waarom zoudt gij niet op geheel dezelfde wijze als wij meelevens en zeggen, wat gij van alles denkt, waarom zou men ook in de studentenmaatschappij, waar toch de beide seksen gelijk zijn, boven een stuk van meisjeshand in gedachten moeten lezen „wat een vrouw denkt over”.

Kunt gij uw gedachte minder goed en mooi uiten dan wij? Och kom, dat gelooft niet één. En alles, wat doorgaans in 't S.-W. staat, is ook werkelijk zonder uitzondering volmaakt. 't Is alleen jammer, dat zeker na een maand schrijver en 't stuk geheel vergeten zijn.

Gij zijt hier komen studeeren en maakt een meetellend deel van het geheele aantal studenten uit, welnu muizen

hebben nu eenmaal staarten, nee, ik wil u liever den meer bemoedigende hondestaart toonen: gij durft als studente hier verschijnen, den hond dus bewandelt gij, schrik dan niet voor zijn staart terug: Hij is niet zeer lang. Zegt uw meening, al ware het zoo sober, als de hond zelf het met zijn staart doet.

Als men oude almanakken doorbladert, dan zal iets opvallen, wat tegenwoordig niet meer bestaat, tenminste in andere vorm teruggevonden wordt, namelijk een beknopte kritiek op de colleges, door den redactie-praeses samengesteld aan de hand natuurlijk van de meening der corpsleden. Zij ontstond uit de jaarlijksche geschiedenis van de Academie, die in de eerste jaren één was met die van het Corps.

In 1858 voelt de redactie zich gedrongen om, behalve de feiten op te sommen, haar hart te luchten met de toenmaals blijkbaar vele gebreken den Raad van Bestuur en de buitenwereld onder de oogen te brengen, zoowel wat enkele colleges, als de gebouwen betreft en zodoende de meening van de studenten in 't openbaar kenbaar te maken. Vooral de localiteiten moesten het erg ontgelden. Van eenige invloed is dit waarschijnlijk wel geweest, althans de redactie van 't volgende jaar betuigt haar dankbaarheid voor de aangebrachte verbeteringen, al schiet er van de bezwaren nog het grootste deel over. Zij ook wil op een minder eenzijdig standpunt staan als haar voorgangster, die in enkele gevallen de docenten verweet, wat zijn oorzaak vond in het te algemeen onderwijs aan de Academie; de werktuig-, bouw- en waterbouwkundige, b.v. hadden geheel denzelfde cursus te volgen en men was toentertijd verplicht deze in zijn geheel te volgen. Zij wijst er met genoegen op, dat het wegnemen van de „lastige en vernederende presentielijst” op een der colleges aan de trouwe opkomst geen afbreuk deed.

De Raad van Bestuur scheen evenwel niet erg ingenomen met de openbare critiek; zij dwong het redactielid de Greve, die in een dispuutgezelschap de reorganisatie der Academie behandeld had, zijn lidmaatschap op te zeggen, ofschoon hij pas sedert kort in de redactie zat, en de almanak van '59 nog niet was verschenen.

De volgende jaren worden nu geregeld alle bezwaren behandeld; er komt zelfs een van de geschiedenis van het Corps afgescheiden hoofdstuk met 't opschrift „Colleges”. Zoo wordt er b.v. in geklaagd over het laat oproepen voor 't mondeling examen — in enkele gevallen werd zelfs de examinandus met deze oproeping uit zijn bed gehaald — of men keurt ten sterkste de onvoldoende verlichte teekenzalen af, of de bibliotheek is in 't geheel niet voorzien van Fransche, Duitsche en Engelsche litteraire werken, (er werd toen aan de Academie nog college gegeven in de 4 talen, en hun letterkunde), of men wenscht meer dan één maatstaf voor de bekwaamheid van den student, m. a. w. een graad bij de examens. Ook moeten de rapporten afgeschaff worden; vooral is de vrijere en meer zelfstandige studie een punt, dat heftige bespreking en verdediging vindt en de daarvoor noodzakelijke specialiseering van het onderwijs.

Langzamerhand beginnen de almanakken hun onderwerp uitvoeriger en meer in onderdeelen te behandelen. De redactie van '70 meent, dat de algemeenheden, die tot dusver de hoofdzaak uitmaakten, niet tot genoegzaam resultaat kunnen leiden, en gaat voor elk college apart met de studenten, die dit geregeld liepen, te rade. De betreffende professoren worden er met hun naam voluit in genoemd.

Hoewel de toon begrijpelijkerwijs steeds eerbiedig en ingetogen blijft, wordt soms toch de pijnlijke waarheid gezegd, die voor sommige hoogleeraren den aangeboden almanak wel niet tot een aangenaam present zal hebben gemaakt. Maar er zijn er ook, die voor de redactie te hoog staan, om er een kritisch oordeel over te hebben. Zoo wordt ten eerste betreurd dat het college in kennis van werktuigen van Prof. Grothe niet zoo goed bevalt als dat in technologie, daar hij een groot gedeelte van den beschikbaren tijd besteedt aan zaken, die niets met het onderwerp gemeen hebben, maar „de omgang van Z. H. G. met zijne reisgenooten” op eenige excursies „wordt als zeer minzaam geroemd”, de Hoogleeraren Gugel en Van de Sande Bakhuizen verdienen groote lof, hoewel de eerste te weinig tijd heeft om zijn stof zonder overhaasting te behandelen, — „de uitgave van het Handboek voor dit college zal hierin echter veel verhelpen”. De colleges van den laatste behooren in 1870 tot de drukbezochtsten van den P. S. Prof. van den Berg weet blijkbaar zijn onderwerp tot in de kleinste onderdeelen te behandelen, wat van groote geleerdheid getuigt „welke wij dan ook oprecht bewonderen”, toch moeten de hoofdzaken meer naar voren gebracht worden en het onderwijs van Prof. van Goens in theor. Mechanica wordt „algemeen als schoon en geniaal” geprezen. enz.

De hierboven genoemde Prof. Grothe heeft het nog

vaker te verantwoorden over het feit, dat hij op minder belangrijke onderwerpen afdwaalt, „zijn vorm laat voortdurend te wenschen over en onheusche opmerkingen (waaronder die op de inrichting van en de studie aan de P. S. zeker een zeer zonderlinge plaats innemen)” namen met „uitweidingen over zaken, met het college in geen verband staande, zelfs ook niet de verdienste bezittende van interessant of geestig te zijn, nog steeds een deel van sommige uren in beslag”. Prof. Baehr schijnt wel eenigszins een beer te zijn; over hem wordt in '83 geklaagd, evenals over Prof. van Pesch, dat hij op het mondeling examen de kandidaten op een weinig bemoedigende wijze behandelde. Ofschoon hij een van de eerste professoren, wat kunde en college aangaat, is, en al eerder zelfs „geroemd” wordt om het uitstekende doceeren van moeilijke onderwerpen, schijnt hij er in '82 minder goed in te slagen, want niettegenstaande den bijzondere eerbied, waarmee men steeds over hem schrijft, leest men: „dat de colleges van Z.H.G. door te groote zucht naar duidelijkheid dikwijls onduidelijk worden”.

Bijzonder aardig wordt hij gekarakteriseerd in het zeer geestige stuk in de Almanak van '70 „Skizzen aus unseren Leben mit Benützung von Goethe's Faust”. (Werden er nu nog maar zulke geschreven).

„Willst du kennen der Sternen Lauf,
So folge was ich dir rathe, auf.
Studire erst den grossen Bär,
Das wird dir ja nicht fallen schwer;
Der ihm nicht folgt, der ist ein Thor,
Geht auch sein Lauf oft kreuz und quer,
Irrlichtelirt er hin und her,
Sein grosses Licht scheint weit und breit,
Hilft dir durch manche Schwierigkeit.
Dabei die Axe, warum alles dreht,
Durch diese Constellation gewiss geht,
Obwohl officiële Astrologen auch sagen,
Sie geht durch einen Stern des kleinen Wagen.”

En over Van den Berg:

„Sie werden mit Erstaunen sehen,
Wie uralte Gesetze zu Nichte gehen.
Denn früher lehrte die Wissenschaft,
Der Berg, als Materie, besitzt Anziehungskraft,
Aber diesem Gesetz zum Hohn,
Giebt der Berg nur Repulsion;
Diese Kraft theilt sich auf's Collegium mit,
So dasz da kaum ein Dreispann sitzt.”

en op een derde:

„Der Lehrer will oft einige Witzen sagen,
Aber sie liegen dir schwer im Magen.
Du muszt aber doch brav lachen,
Willst du dich von ihm beliebt machen.”

Later vindt de schrijver ervan, bevreesd voor de hooggeleerde toorn:

„Es macht mir ja ein bischen Schrecken,
Der Professoren Kritik is gewagt,
Aber auch Sonne haben ihre Flecken
Und was gesagt ist, ist nun 'mal gesagt”.

De taak om een korte kritiek op de verschillende colleges te geven, ging in 1888 van de redactie-praeses over op de Vereeniging tot Behartiging van Studiebelen; de redactie zag uit eigen beweging in dat het voor één persoon niet doenlijk was, om, vooral bij de toenemende uitbreiding en specialiseering der P. S., een goed verslag samen te stellen over zoo zeer uiteenloopende onderwerpen, waardoor het eigenlijke karakter, de toon waarop het geschreven was, er uit verdween. Een Almanak-redactie zal anders uiting aan zijn meening geven, als een zakelijke commissie; daar toch de almanak, in zijn geheel, de levende uiting van de studenten is. Maar zonder dit zou de toon, waaruit wij nu zoo duidelijk dien tijd proeven, ook wel veranderd zijn, want die goede oude tijd, waarin allen met alles meeleeften is hier voorbij. Sla oude almanakken op en gij zult het betreuren.

Het aantal studenten is te groot, wij zijn te ver van elkaar verwijderd en de langzame verandering in de wereldmaatschappij heeft de onze gewijzigd. Helaas, waarom moet de levende studentenmaatschappij, zooals die in de vorige eeuw bestond, werkelijk tot het verleden behooren?

T.

Hagewinde.

Stugheid en sterkte zijn de volgelingen van den dood,
Zachtheid en zwakte zijn de volgelingen van het leven.
Wat sterk en groot is, is inferieur,
Wat zwak en zacht is, is superieur.

LAO Tsz'.

De helle kelken van de witte hagewinde
glanzen verlangend in het lenteavondtij;
een blank- en gouden lichtglans overwaast de wei,
waar zij steunsels zoekt te midden van haar vrienden.

Over het voorjaarsland glijden de Zuidewinden
en op en neder golft de blanke bloesemrei.
Een meisje wandelt over 't veld en gaat zich blij
een bloemrank om kastanjebruine lokken binden.

Stug stijgt een distel als een zwaar geharnast ridder
op tusschen 't zachte gras, dat zinkt en weer verrijst,
wanneer de zeewind door de lage landen gaat
en bange windekelken hangen met gesidder.
— De landman, die het trotsche distelleven eischt,
spaart nog de windebloesem, wijl zij niemand schaadt.

A. F.

Avond.

De vijf kleuren maken het hart droevig.
LAO Tsz'.

Tusschen de stilzwarte boomen
glijden de wolken voorbij
aan blauwen hemel, die vrij
uitkoepelt boven de loome

gelende avondvallei.
Laag rust een wolk van wier zoomen
't Zonlicht in bloedroode stroomen
weg schijnt te vloeien. Geschrei

van ontwakende nachtvogels klaagt door de kruinen
van het stille, ontbladerde woud. —
De weelde van 't Westen wordt minder en minder
als of daar een groote, veelkleurige vlinder
zijn glanzende vleugelen vouwd. —
En onhoorbaar daalt nacht op de wachtende duinen.

A. F.

VEREENIGINGSLEVEN.

N. C. S. V.

KRIJGSGEVANGENEN EN KRIJGSGEVANGENKAMPEN.

Over dit onderwerp sprak op 16 November j.l. Dr. H. C. Rutgers, één der secretarissen der Nederlandsche Christen-Studenten-Vereeniging voor de Delftsche afdeeling der N. C. S. V.

Als lid van het hoofdbestuur der wereldfederatie van Christen-studenten maakte Dr. Rutgers ongeveer een jaar geleden, een reis door Oostenrijk, Hongarije, Duitschland en Engeland, teneinde in die landen eenige krijgsgevangenkampen te bezoeken.

Sedert bleef hij, als zijnde secretaris van het Nederlandsche inter-academiale-commité — waarvan het secretariaat voor doorzending van boeken en correspondentie in het Centrale N. C. S. V.-huis „Bloemheuvel” te Zeist gevestigd is — voortdurend in contact met het werk onder krijgsgevangenen in Duitschland en Engeland.

Zijn mededeelingen betroffen in hoofdzaak Deutsche toestanden, daar Duitschland het meeste publiciteit geeft aan de behandeling van zijn krijgsgevangenen — o. a. door het uitgeven van brochures met fotografien — en verder doordat een groot deel van het werk onder militairen in Duitschland door de Christen-studenten-vereeniging aldaar (D. C. S. V.) op touw gezet is, en gedreven wordt.

Dr. Rutgers begon te vertellen hoe het werk tot stand kwam, doordat de secretaris der Wereldfederatie, Dr. John R. Moth — voor de oudere Delvenaars geen onbekende, — in den eersten oorlogswinter drie secretarissen naar Europa zond, van voldoende introducties voorzien om toegang te verkrijgen in Duitschland tot de bevoegde kringen, en er een drietal kampen voor krijgsgevangenen te bezoeken.

Het verblijf in Duitsland was maar kort; de reis werd onmiddellijk voortgezet naar St.-Petersburg, Ingelicht over de ontvangst in Duitsland, meende het Russische gouvernement niet achter te mogen blijven, verleende alle mogelijke faciliteiten, en bood één der heeren, Harte, zelfs een salonwagen aan, om eenige kampen langs den Trans-Siberischen spoorweg te bezoeken. Deze ontvangst werd weder in Duitsland en Oostenrijk uitgespeeld; als gevolg daarvan werden zij op alle mogelijke manieren voortgeholpen, temeer daar zij aan de Centralen de eerste inlichtingen konden verschaffen over het lot van Oostenrijkers en Duitschers in Russische krijgsgevangenschap.

Deze heeren ontveinsden zich echter niet dat zij bij dergelijke officieele, en van te voren aangekondigde bezoeken, geen juisten indruk krijgen en niet veel uitrichten konden. Zij ontwierpen dus een schema, waarbij ongeveer in elk der kampen van de door hen bezochte landen, en tevens voor die in Frankrijk, een vaste secretaris zou worden aangewezen. Dank zij de hulp van Amerika kon dit plan uitgevoerd worden.

De bemoeiingen nu van deze secretarissen betreffen voornamelijk het organiseeren van een geregelde toezending van postpakketten (ook aan de militairen, die deze niet van familie ontvangen); hulp verleenen bij het doen van navraag naar vermisten door den aanleg van uitgebreide kaart-systemen, het verschaffen van leermiddelen voor cursussen, het inrichten en bevoorraden van cantines, het samenstellen van bibliotheken, enz.

Waar een Engelsman in Duitse krijgsgevangenschap gemiddeld drie postpakketten per week krijgt, kan men hieraan den omvang van dezen tak van het werk eenigszins nagaan.

Veel moeite geven vooral de zendingen tusschen Rusland en Duitsland. Alle verkeer wordt hier gevoerd over één enkele spoorlijn door Noord-Zweden en Finland, die natuurlijk steeds overvol is. Zendingen naar de kampen in Siberië moeten liefst persoonlijk begeleid worden, wil men zeker zijn van aankomst ter bestemde plaatse.

Het aantal krijgsgevangenen bedraagt voor Duitsland ongeveer 2.000.000, voor Rusland 1.500.000, voor Frankrijk 200.000, voor Engeland 50 à 60.000, en dan heeft men nog die in Italië, Turkije en Bulgarije.

Voor zoover niet te werk gesteld aan de uitvoering van civiele werken, zijn deze gevangenen ondergebracht in barakken-kampen. In Duitsland zijn de kampen meest naar één type gebouwd, elk voor ongeveer 30 à 35.000 man.

Oostenrijk en Hongarije werken met enkele héél groote kampen, van 70 à 80.000 man. In Frankrijk heeft men kleine kampen, voor 1000 à 2000 man over het geheele land verdeeld. In Engeland waren de kampen bij het bezoek van Dr. Rutgers nog vrij klein, maar ze zijn zeker in dit laatste jaar sterk uitgebreid. Zoo is op het eiland Mann een civilistenkamp van 20.000 geïnterneerden ingericht.

Een groot probleem in Duitsland is de voeding. De gevangenen krijgen het gewone Duitse militaire rantsoen van 300 Gram brood per dag, maar zijn in Frankrijk 700 Gram per dag gewend. Nog niet zoo heel lang geleden heeft nu de Fransche regeering vrijheid gekregen de ontbrekende 400 Gram via Zwitserland aan te voeren. Dit vervoer van brood alleen reeds, loopt in de tientallen tonnen per dag. In Engeland was de voeding zeer goed, maar dit zal nu ook wel wat schraler zijn.

De Duitse kampen gelijken veel op de interneringskampen in Zeist en Harderwijk. In Friedrichsfeld is een overdekte waschgelegenheid; anders zijn dit gewoonlijk rijen pompen in de buitenlucht. In de meeste kampen is een badgelegenheid. De grootste vijanden waartegen in de kampen gestreden moet worden zijn de epidemiën en de verveling.

Voor in het Oosten van Duitsland is het gevaar voor besmettelijke ziekten heel groot. Een belangrijke factor hierbij is de bestrijding van ratten voor de cholera, en vlooiën voor de vlektyphus. Als algemeene regel geldt dat een contingent gevangenen eerst drie à vier weken in quarantaine gaat, vóór het over het kamp verdeeld wordt. Zoo heeft men in het kamp in Göttingen in het begin van den oorlog onder Russische gevangenen een cholera-epidemie gehad. Er deden zich 340 gevallen voor, waarvan slechts 37 met doodelijken afloop, doch alle gevallen bleven binnen de grenzen van het quarantaine-gebied. Is dit niet het geval, dan wordt dit als een slordigheid van den kamp-commandant beschouwd. In Kassel voerde dit zelfs tot ontslag van den commandant. De meeste kampen hebben een eigen inrichting voor zwaar gewonden; zoo is bv. in Crosse op het kampterrein een hospitaal van 400 bedden. In de meeste kampen is helaas ook een inrichting voor krankzinnigen noodig.

Voor in de oostelijke kampen wordt veel met het „entlausungsaparát" gewerkt. Dr. Rutgers bezocht een kamp waar 250 man — een compagnie — tegelijk geholpen kon worden. De menschen ontkleeden zich geheel. De kleeven worden aan stokken met haken opgehangen. Iedere man krijgt een koord met nummer om den hals. Een gelijk-luidend nummer wordt aan de kleeven bevestigd. Terwijl de gevangenen gebaad worden, zwavelt men de kleeven uit, terwijl de naden met een slappe creosoot-oplossing aange-streken worden. Ook de „wachtmanschaft", en alle met verlof gaande militairen van sommige deelen van het Oostelijk front, worden van tijd tot tijd „entlaust". De verlofganger heeft behalve zijn „pasje" ook een „entlausungs-schein" bij zich, en moet dit als hij door een meerdere aangehouden wordt, kunnen vertoonen.

Om de verveling zooveel mogelijk tegen te gaan, werkt men met cursussen, wedstrijden, fanfarecorpsen, bibliotheken, zelfs met vakscholen.

In vele kampen met Russische gevangenen kan men dezen ijverig de eerste beginselen van lezen en schrijven zien bijbrengen. Het Duitse gouvernement liet voor dit doel eenige tienduizenden Russische a-b-c's drukken.

Voor in legt men er zich op toe, menschen die zoodanig verminkt zijn, dat zij hun oude beroep niet meer uit kunnen oefenen, een nieuw ambacht te leeren. Zoo zijn er bv. kappersscholen voor menschen die één been missen en dergelijken.

Bij de samenstelling van bibliotheken moeten de boeken aan bepaalde, door de regeering gestelde eischen, wat onderwerp en herkomst betreft, voldoen. In de kleine Fransche kampen werkt men met boekenkisten, die zoo nu en dan eens verwisseld worden.

Wat de bewaking van de kampen betreft, daarbij kan men rekenen op 1 manschap per 10 gevangenen. Zoodat Duitsland alleen al voor het bewakingsleger 200.000 minderen noodig heeft.

De geest in het kamp hangt in hoofdzaak van den commandant af. Op dergelijke groote cijfers aan minderen komen bij de bewakingsdienst natuurlijk vrij veel officieren voor, en dit zijn natuurlijk, voor een land-in-oorlog niet altijd de beste; vandaar ook de zeer uiteenloopende verhalen die men krijgt over de behandeling, ook in hetzelfde land.

Tot slot besprak Dr. Rutgers nog eenige meer algemeene zaken als de bijzondere krijgsgevangenen-psychologie en de werking van repressaille maatregelen.

N. T. K.

(Zie verder Tweede Blad).

ADVERTENTIEN.

Hôtel „CENTRAL".

WIJNHAVEN 6-7.

Café-Restaurant 1e Rang.

OUDE DELFT 92.

Afzonderlijke Biljartzaal. Nieuwe Wilhelmina-Biljarts.

Zalen voor Vergaderingen, Déjeuners, Dinners en Soupers.

Ook Dinners bij abonnement. 5-7 uur Avondsotels à 70 cts.

TWEEDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 23 NOVEMBER 1916. No. 8.

Electrotechnische Vereeniging.

Beknopt verslag van de Lezing, gehouden op Vrijdag 17 November 1916, in Zaal β van het Natuurk. en Electr. Laboratorium.

Spreker: L. Otz, ingenieur.

Onderwerp: „Autotractiesysteem.”

Spreker begint met de behandeling van de seriemotor en toont hierbij aan, welke groote verliezen er optreden, wanneer men deze motoren voor tractie-doeleinden gebruikt, in de voorschakelweerstand en bij het remmen. Om deze verliezen te verminderen, is toen de Ward Leonardschakeling bedacht, ongeveer een 30 jaar geleden. Men heeft dan het bezwaar dat de stroom bij het aanzetten niet automatisch geregeld kan worden, maar een handregeling noodig is. Vandaar dat een nieuw systeem uitgevonden is, waarbij deze regeling geheel automatisch geschiedt. Dit systeem is o. a. toegepast bij de Metropolitan in Parijs. Spreker gaat dan over tot de behandeling van het schakelschema, zooals dit bij die maatschappij gebruikelijk is. Aan de hand van dit schema wordt nagegaan, wat er bij het aanzetten der motoren en bij het remmen moet gebeuren.

Na de pauze gaat spreker over tot de behandeling van de stabiliteit, eerst van de seriemotor in het algemeen en daarna van het hierboven genoemde systeem. Het ligt nu in zijn bedoeling om op een 2de lezing over dit onderwerp uit te wijden over de toepassingen welke dit systeem in de praktijk gevonden heeft.

De voorzitter sluit de vergadering met de mededeeling, dat de militaire autoriteiten verlof hebben gegeven aan den heer L. Otz, tot het houden van een 2de lezing in Delft op Dinsdag 12 December 1916, zoodat de spreker nu in de mogelijkheid gesteld is op een 2de avond zijn voordracht over dit onderwerp te vervolgen en te beëindigen.

J. S.

INGEZONDEN.

Verbazing.

Ergens in de wijde groote wereld ligt een klein koninkrijk. In dat koninkrijk zijn vele scholen op allerlei gebied; zelfs zijn er vele universiteiten. Onder de inrichtingen voor Hooger Onderwijs bevindt zich echter één Hoogeschool, waar de jonge mannen uit dat landje zich voor ingenieur kunnen bekwamen.

Wanneer nu ergens een betrekking voor ingenieur openkomt, zou men misschien denken dat de menschen zouden zeggen: Wij hebben maar één ingenieurshoogeschool. Natuurlijk nemen we dan iemand, die daar het diploma heeft verworven.”

Maar neen. De menschen in dit kleine landje zijn veel wijzer. Ze nemen liever iemand uit een groot rijk grenzende aan dat kleine landje, of ook wel: ze kijken naar de genie-officieren en benoemen een van hen tot ingenieur. U moet namelijk weten dat in dat landje een groot leger is. In dat leger zijn veel genie-officieren, die zoo verstandig zijn, liever meer geld te willen verdienen in een burgerbetrekking, dan weinig geld in een militaire positie.

In het stadje waar de ingenieurshoogeschool staat, is vacant de betrekking van hoofd der technische gemeentediensten tegen een jaarwedde van f 3200 met 4 jaarlijksche verhoogingen van f 200. De burgemeester van het stadje is lid van het Curatorium der Hoogeschool, het grootste deel der neringdoenden in het stadje leeft van de studenten die er zijn, iedereen in het stadje bewondert de schoone gebouwen der Hoogeschool en is verrukt van de vele wetenschappelijke dingen, die de jongelieden er kunnen leeren.

Doch hoe luidt de advertentie voor de vacante betrekking in dat stadje:

Gevraagd wordt voor de betrekking van Hoofd van de technische Gemeentediensten (openbare werken, bouwpolitie, reiniging, enz.) een

Civiel of Militair Ingenieur!

S.

Antwoord aan den heer A. J. Odinot.

Buitengewoon erkentelijk ben ik den heer O. voor de woorden die hij in 't „S. W.” tot mij gericht heeft, want 't is geen stukje tegen mij, 't onderschrijft zelfs m'n betoog. 't Bondsbestuur en de heer O. stellen iets anders boven hun eer. Eer behoort *vóór* alles te gaan, en zeker voor een sympathiebetuiging aan derden.

En iemand die iets anders stelt boven z'n eer, mist „een gepast gevoel van eigenwaarde”. De uitdrukking was dus volkomen op z'n plaats.

Verder geloof ik dat 't Corps den vrouwelijke studenten een grooter dienst bewezen heeft door te bedanken, dan de Bond door aan te nemen. Daardoor verreed 't Corps alle kwesties en onaangenaamheden die zich eventueel hadden kunnen voordoen bij 't officieel samenzijn van twee elkaar vijandige vereenigingen.

Ook zou 't mij zeer aangenaam zijn indien de heer O. bij eventueel antwoord — zich van insinuaties als: „van 't gehalte dat de heer H. bedoelt” zou willen onthouden.

J. HOOGENDIJK JR.

Aan den Heer J. Hoogendijk Jr.

Met eenige verwondering nam ik kennis van bovenstaand stukje. In m'n vorig schrijven toch meende ik den heer H. ons standpunt voldoende te hebben toegelicht. Dat het Bondsbestuur iets anders boven zijn eer heeft gesteld is een bewering van den heer H. die ik niet graag zou onderschrijven, daar hij hiervoor geen enkel argument geeft. Dat de heer H. over 't standpunt van het Bondsbestuur averechts oordeelde, is hem niet kwalijk te nemen, daar hij uit den aard der zaak minder toch met de tegenwoordige Bondstoestanden op de hoogte was. M'n stukje was dan ook alleen als toelichting bedoeld; mocht den heer H. de zaak ook na deze toelichting nog niet duidelijk zijn, dan zou ik hem willen verwijzen naar het S. W. van 2-11-16, waarin verscheen de inaugureele rede van onzen voorzitter en tevens een lezing van den heer Zanstra over „Geestesdwang”.

Door de uitnoodiging van de D. V. S. V. aan te nemen heeft het Bondsbestuur den vrouwelijke studenten geen dienst bewezen, maar slechts van hun sympathie blijk gegeven.

De kwestie of het Corps door die uitnoodiging te weigeren wel een dienst heeft bewezen ligt op een terrein waarop ik me niet wensch te begeven, daar ik evenmin bevoegd ben te oordeelen over toestanden in het Corps als de heer H. dit is over toestanden in den Bond.

Verder wil ik U even wijzen op twee beweringen die met elkaar in strijd zijn en wel: hier zegt U dat 't Corps door weg te blijven alle kwesties en onaangenaamheden verreed die zich eventueel hadden kunnen voordoen bij 't officieel samenzijn van twee elkaar *vijandige* vereenigingen en in Uw antwoord aan den heer Cohen Stuart wijst U er met nadruk op dat als 't Corps gekomen was dit een *zwijgzame erkenning van den Bond* geweest zou zijn. Blijkbaar heeft de heer H. zich hier in zijn redeneering meer door persoonlijke overweging dan door de goddelijke logika laten leiden.

Tot slot moet ik m'n spijt betuigen dat de heer H. boven aangehaalde uitdrukking als insinuatie heeft opgevat, wat geenszins m'n bedoeling was.

A. J. ODINOT.

Over S.W.-Belletrie van den heer Paardekooper.

Eenige opmerkingen naar aanleiding van het stuk van den heer Dumont tegen S.W.-Belletrie kan ik niet palaten. Dat de heer Paardekooper een te voorbarig en vrijwel ongegrond oordeel velt over het S.W. in 't algemeen, dus ook van vroegere jaren, geef ik toe, maar de minachting voor de tachtigers moet ik den heer Dumont als een fout van hem betwisten. Uit den toon, waarop het stuk gesteld is, kan ik die niet opmaken. Minachting heeft hij slechts voor de gebrekkige navolging in het S.W. Wel keurt hij het genre van de tachtigers af en stelt hij het streven van de nieuwere richting er verre boven — dat deze misschien tot dusver hun doel niet volledig bereikten, kunnen we daarlaten — zij zelf qua kunstenaars blijven onaangestast en evenzoo hun groote verdienste tegenover onze herboren letterkunde.

Nu nog over de verwerkelijking van het ideaal der nieuwere richting. Wat den inhoud betreft, heeft zij dat in de meeste gevallen wel genaderd; de hoofdgedachten zijn voor iedereen toch veel beter te begrijpen, dan die der tachtigers,

in aanmerking genomen, dat ook zij voor de menschen dichtten, niet alleen voor zich zelf. De heer Dumont schrijft, dat ware kunst nimmer door bredere lagen van het volk zal worden aangevoeld; zeker, subtiële gedichten zullen wel alleen begrepen worden door een klein aantal bevoor-rechten, maar daarom juist, Mijnheer Dumont, prijst de heer Paardekooper de werkelijke dramatische kunst aan als iets, waar ieder het zijne in kan vinden, al zal ook deze, dit stem ik toe, veel van zijn uitwerking verliezen door de tegenwoordige maatschappelijke toestanden.

Het streven van den heer Paardekooper vindt mijn vol-komen instemming; het is zeer zeker beter, om een nieuwe richting na te apen dan de oude, maar tegenwoordig zijn de S.W.-dichters de laatste toegedaan en deze kunnen toch niet zoo maar van gevoel veranderen. Bovendien is het maken van hoogdravende gedichten, in 't algemeen van hoogdravende taal, voor dilettanten veel gemakkelijker dan dat van eenvoudige; zoo zal men veel minder moeite hebben met in den geest van Johannes Viator te schrijven dan iets in den trant van Adema van Scheltema te fabriceren, zonder dat dit laatste rijmelarij wordt en algemeen menschelijke kunst is voor hen nog veel zwaarder. Laten dilettanten liever inzien, wát ze kunnen en niet meer dan dat willen.

Wat de drama's betreft, ben ik in 't onzekere, of de heer Paardekooper echte hoogstaande bedoelt — dit blijft be-halve een enkele uitzondering prutswork — dan wel ook iets met minder pretenties, dat hij er ook — laat mij het studentenkluchten noemen — onder vervat; ik wil hopen van wel. Dat drama's niet gelezen zouden worden, heeft hij mis; juist veel grager dan de gedichten van het genre dat hij veroordeelt, en dat zij opgenomen worden, daarvan kan hij verzekerd zijn.

Laat mij hopen, dat de heer Paardekooper niet, als soms in zijn eerste-jaars oordeel, voorbarig is geweest in zijn zeer zelfbewuste belofte en zijn vork groot genoeg zal blijken om ons arm vee het beloofde hooi te reiken.

B. D. H. TELLEGEN.

ONTVANGEN BOEKWERKEN.

DE CICERONIS LIBRO CONSOLATIONIS,
scripsit JACOBUS v. WAGENINGEN.

DE GRONDSLAGEN DER REKENKUNDE,
Dr. G. SCHOUTEN.

GIDS VOOR GYMNASIASTEN, Dr. J. v. WAGENINGEN.

P. CORNELLI. FACITI GERMANIA,
met aantekeningen door Dr. J. W. v. ROOYEN.

TAFELS IN VIJF DECIMALLEN, A, B en C.
Dr. B. GONGGRIJP.

TECHNISCHE HOOGESCHOOL.

Vervolg Nieuw-Ingeschrevenen. 1916-'17.

F. Allema, E.L.	Kanaalweg 71, Scheveningen.
J. D. Dik, E.L.	Genietroepen, Loenen a/d Vegt.
J. C. van Tienhoven, E.	Hypolitusbuurt 37, Delft.
C. Kloos, M.	Badhuisweg 234, Den Haag.
J. Schutter, W.	Enschedeschestr. 55, Hengelo (O.)
Dr. J. van Roojen, arts, E.L.	Frans v. Mierisstr. 84, Amsterdam.

Begin van colleges en oefeningen.

De hoogleeraar A. F. Gips is verhinderd van 20 tot en met 25 November 1916 college te geven.

De hoogleeraar C. L. van der Bilt, c.l., is verhinderd op Vrijdag 24 en Zaterdag 25 November 1916 college te geven.

De hoogleeraar Dr. F. Schuh is verhinderd op Zaterdag 25 November 1916 college te geven.

Het college W₃ van Prof. Dr. M. de Haas van Maandag 27 November a.s., dat eerst werd afgezegd, gaat door en wordt gegeven van 9—10.

Mededeelingen.

Bij beschikking van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 18 November 1916, No. 19053, Afdeling O., is voor het tijdvak van heden tot en met 31 Augustus 1917 benoemd tot assistent voor de zuivere en oegepaste wiskunde aan de Technische Hoogeschool te Delft E. W. F. Schut, Zuidwal 7a, Delft.

MEDEDEELINGEN.

Civiel en Bouwkundig Studenten Gezelschap „Practische Studie”.

4^e Excursie op Zaterdag 25 November 1916 naar het in aanbouw zijnde Raadhuis te Rotterdam, onder leiding van Prof. H. Evers.

Vertrek uit Delft 1.11 n.m.

Inteekening vóór Vrijdag 24 November, 5 uur n.m., in de keuken van het Hoofdgebouw der T. H.

Lezing met lichtbeelden op Maandag 27 November, des avonds 8 uur, in Zaal 32 der T. H.

Spreker: de heer Ir. J. J. Canter Cremers c.i., Ingenieur van den Rijks Waterstaat te IJmuiden.

Onderwerp: Inleiding tot een bezoek aan de uitbreiding van de Visschershaven te IJmuiden.

Bijzonderheden, de excursie betreffende, zullen nader worden bekend gemaakt.

CORRESPONDENTIE.

Aan den heer R. F. de Carpentier. — Daar de hoofd-zaken van uw artikel al in een ander ingezonden stuk worden behandeld, leek ons opname overbodig. Wilt U nog eenige commentaren geplaatst zien, stuurt U ze dan a. u. b. in beknopter vorm.

REDACTIE.

ADRESVERANDERINGEN.

W. Clignett,
B. B. de Regt,

Willem de Zwijgerlaan 12.
Hugo de Grootstraat 58.

AGENDA.

DEN HAAG.

24 November. Theater-Verkade. 8¹/₄ uur. Door de praatjes. Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen. 8 uur. Die Haghspelers. De Goudmijn (Contanten).

Kon. Schouwburg. 8 uur. Uitvoering ten bate van de Fransche krijgsgevangenen.

Diligentia. 8 uur. Lezing voor leden van de Maatsch. Diligentia. Prof. Hamburger, over „Het Hart”.

25 November. Princesse-Schouwburg. 8 uur. Peperman's plezierreisje naar Spa (Royaards).

Theater-Verkade. 8¹/₄ uur. Door de praatjes.

Geb. v. Kunsten en Wetenschappen. 8 uur. Haagsche Onderwijzers-Zangvereniging. Beethoven-avond. Misse (C-dur) Christus am Oelberge.

Kon. Schouwburg. 8 uur. Fransche Opera. Cavalleria en Paljas.

Diligentia. 8 uur. Emiel Hullebroeck-avond.

Heden en volgende avonden: Scala, 8 uur, Hollandsche Operette, Kukleku; Bouwmeester-Theater, 8 uur, Hadt je me maar!!; Albert-Frères, 8 uur, Winterseizoen.

ROTTERDAM.

24 November. Grootte Schouwburg. 8 uur. N.V. Het Rotterdamsch Tooneel. Roeping.

Tivoli-Schouwburg. 8 uur. Zang- en Operette-Ensemble Entre Nous. De Vondelinge, bijgen. 't Prinsesje.

25 November. Circus Schouwburg. 8 uur. Ver. v. Rotterd. Padvinders. Uitvoering.

Grootte Schouwburg. 7³/₄ uur. Nederl. Opera. Faust.

Tivoli-Schouwburg. 8 uur. Die Haghspelers. De Goudmijn (Contanten).

Nutsaal. 8 uur. Kathleen Parlow.

Casino. 2 uur. 2e St. Nicolaas-matinée.

Heden en volgende avonden: Circus Schouwburg, 8 uur, Dir. Spree, Twee Weezen; Geb. v. K. en W., 8 uur, Mr. Masseltof; Casino, 8 uur, Internationaal Operette-Gezelsch. Juffrouw Beulemans gaat trouwen!; Concertgeb. Pschorr. Excelsior Kwartet.

ADVERTENTIEN.

GROOTE KEUZE ETSEN

SMAAKVOL OMLIJSTEN
van Platen en Foto's

ELECTRISCHE LIJSTENFABRIEK

:: A. C. VAN BOKHOVEN ::

KOORNMARKT 77

TELEFOON 451

OUDE DELFT 120 - DELFT.

Uitzending van Diners.

Jachtschotels / Nassi-Goreng.

Aanbevelend,

Oude Delft 120 :: Chr. F. RÜTER.

Oude Platina Kroezen

en ander PLATINA-AFVAL wordt ingekocht
à f 5.50 per gram.

Adres L. SIMONS, Westeinde 301a.

Telefoon Haag 170.

's Gravenhage.

NIEUWE UITGAVEN

Natuurkundige Vragen en Vraagstukken.

3e druk, door Prof. Dr. M. DE HAAS.

Prijs f 2,30.

Beknopte Handleidingen.

No. 33. Hefwerktuigen, door G. H. W. VAN AKEN. 2e druk.

„ 38. Stoomwerktuigen en -ketels, 2e druk.

„ 40. Wisk. opgaven voor het Propaedeutisch Examen,
door Dr. E. H. M. BEEKMAN. 2e druk.

Ontwatering en Bevloeiing,

door T. VAN MAANEN.

DEEL I. Ontwatering.

Prijs f 5,—.

Bibliotheek van de Moderne Hollandsche
Architectuur.

DEEL I. A. J. VAN STRAATEN JR.

A. JACOT.

A. D. N. VAN GENDT.

In 3 stukken f 30,—, in linnen prachtband f 35,—.

DEEL II. H. P. MUTTERS JR.

J. VERHEUL DZ.

FOEKE KUIPERS.

Moderne Hollandsche Interieurs.

I. Binnen-Architect R. Reens. Prijs f 3,50.

II. Onder den St. Maarten. „ f 3,50.

Ter perse: III. Het Binnenhuis te Amsterdam. f 3,50.

Een Rijks-Electriciteits-Voorziening van
Nederland,

door Ir. H. H. DOYER.

Prijs f 1,—.

TECHNISCHE BOEKHANDEL EN DRUKKERIJ

J. WALTMAN Jr.

Binnenwatersloot 33

Telefoonnummer 75

J.J. PETIT Hypolitusbuurt 31

TELEFOON 591

SPECIALITEIT IN

Heeren-Modes en Hoeden

Steeds groote keuze Nouveauté's

BEROEMDE

PLANEETKUNDIGE

die aller toekomst voorspelt,
buitenshuis net zoo goed als aan huis.

Adres: TROMPETSTRAAT 47a.

TE HUUR in Rijswijk:

een Ruime ZITKAMER met CABINET.

Brieven onder No. 1472, aan het Bureau van dit Blad.

Voor het

Omlijsten van

Corpsdiploma's

met rood linnen rand
of rood houten lijst

beveelt zich aan de

Technische Boekhandel en
Drukkerij J. WALTMAN Jr.

BINNENWATERSLOOT 33-35, DELFT

DELFTSCHE
Limonade-Siropen

Sinaasappel- of Oranje-Limonade
 85 cts. per flesch; 6 flesschen franco zending.
 NIEUWE LANGENDIJK 50.
 Aanbevelend, **W. DE HOOGH.**

Wed. J. W. HAANEPEN.
 BINNENWATERSLOOT 36.
 TELEFOON No. 252.
 RUIME SORTERING
 in doozen **BORSTPLAAT,**
MARSEPEIN en **BONBONS**

Ontvangen een groote zending

Teekentafels

voor Civiele en
 Werktuigbouwkundige borden.
 Technische Boekhandel en Drukkerij
J. WALTMAN Jr.
 Binnenwatersloot 33.

LOKALEN

voor vergaderingen enz. beschikbaar
 CHOORSTRAAT 16a. - TELEF. 417.
 Tarief aan te vragen aan den concierge.

VAN EEN GOEDE BEKENDE.

Heden verscheen een nieuw werk van

H. SALOMONSON

De Collage van Ferdinand Volnay,

2 dln f 4,90.

Een levensbeeld, een uitbundig geroemd boek
 van hooge literaire waarde.

Dit boek zij zijn vele vrienden te Delft warm aanbevolen.

Voorhanden bij de

Technische Boekhandel en Drukkerij J. Waltman Jr.

Binnenwatersloot 33-35, Delft.